

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{cr.} 41.

9. Kwietnia 1830.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Królestwo Polskie.

Gazety Warszawskie zawierają następujące postanowienie rady administracyjnej królestwa Polskiego: W imieniu N. Mikołaja Cesarza wszech Rosyji, Króla polskiego i t. d. i t. d. Rada administracyjna królestwa Polskiego chcąc właścicielom pretensyj wojskowych, z epoki rządu Xięstwa Warszawskiego pochodzących, ułatwić zastąpienie poświadczeń poginionych, lub przez nieostrożność osobom za właścicieli podstępnie się udających wydanych, na wniosek Komissyi rządowej przychodów i Skarbu postanowiliśmy i stanowimy: Art. 1.: każde z poświadczeń sporządzonych, w skutku artykułu 3. postanowienia Namiestnika Królewskiego z d. 12. Marca 1816 r., które jako zaginione, lub z jakiegobądź powodu brakujące, albo też przez nieostrożność osobom za właścicieli się udających wydane, nie zostało złożonem na poparcie likwidowanej pretensyi, musi być ogłoszonem za umorzone w gazecie rządowej trzykrotnie po sobie co miesiąc, z wyrażeniem daty numeru i summy pieniężnej, jaką obejmowało, z wezwaniem oraz mających do niego jakie prawo, aby takowe w ciągu jednego miesiąca wykazali przed Komissyją centralną likwidacyjną. Skoro zaś własność onegoż przed upływem sześciu tygodni od ostatniego ogłoszenia zaprzeczoną nie zostanie, dowód takowego umorzenia mieć będzie równą ważność jak samo poświadczenie. Art. 2. wykonanie niniejszego postanowienia, Ministrowi przydykującemu w Komissyi rządowej przychodów i Skarbu poleconem zostaje. Działo się w Warszawie na posiedzeniu rady administracyjnej, dnia 26. Stycznia 1830.

(Następują podpisy.)

Turcyja.

— Z Konstantynopola d. 10. Marca. —

Jak wiadomo, ósmym artykułem głównego traktatu Adryanopolskiego w d. 14. Września r. z. podpisanego, postanowiono, że Porta w nagrodę szkód i strat rossyjskich poddanych i kupców w różnych czasach od roku 1806 poniesionych,

zapłaci Rosyji w ciągu ośmnastu miesięcy, w ratach, które poniżej powinny być oznaczone, sumę 150000 dukatów hollenderskich. Raty takowe oznaczone zostały osobną, czyli objaśniającą konwencyją tegoż samego dnia co i główny traktat podpisaną, w sposobie następującym: Porta, po wymianie ratyfikacyi traktatu pokoju (która w d. 28. Października r. z. nastąpiła w Adryanopolu) zapłaci 10000 czerw. zł.; w sześć miesięcy po tej wymianie 40000 czerw. zł., a w następnych sześciu miesiącach 50000 czerw. zł., i potem znowu w sześć miesięcy pozostałe jeszcze 50000 czerw. zł., tak, że w ośmnastu miesiącach cała summa 150000 czerw. zł. zostanie wypłaconą. Gdy tedy pierwsza rata tej summy wynagrodzenia 10000 czerw. zł. uiszczona, artykuł VI. traktatu głównego względem Serwii zupełnie wykonany, i Żurza według umowy wojsku rossyjskiemu oddana została, wojska rossyjskie wyszły z Adrianopola, Kirklisse, Lulé Burgas, Midii, Iniady i innych miast, które natychmiast oddano władzom przez Portę do tego upoważnionym. — Teraz, gdy Porta poczyniła rozporządzenia do zapłacenia wedle traktatu drugiej raty 40000 czerw. zł., wojsko rossyjskie czyni przygotowania cały kraj od Bałkanów aż do morza i zatoki Burgashiej opuścić, i cofnąć się przez Bałkan aż do Dobrudży.

Wiceadmiral floty tureckiej Tahir Pasza, zamysła niebawem na fregacie popłynąć do Algieru, i poprzeć pośrednictwo Sułtana w celu załatwienia w dobrym sposobie nieporozumień między tamecznym Dejem a rządem francuzkim.

Rapidży Pasza Sadik Aga, były Kiaja, Sulejman Pasza z Philippopolis, mianowany został komendantem Nikopolis, w stopniu Beglerbega, a były Gubernator Nikopolis Seid-Mechmed Pasza komendantem Ruszczuka, w nadziei otrzymania dowództwa Sylistryi, skoro Rosyjanie tę twierdzę opuszczą. Teraźniejszemu W. Wezyrowi Reszid Mechmedowi Paszy dano wielkorządztwo Rumelii.

Zapewniają powszechnie, że znany dowódca Warny, Jussuf Pasza z Seres, bawiący ciągle w Rosyji, ma nadzieję powrócić do laski Sułtana, i wybiera się do Konstantynopola, gdzie

już dawniej przybyły jego syn z Odessy, umieszczony został w tym samym stopniu wojskowym, jaki miał przed swoją niewolą.

Do środków przedsięwziętych przez Portę w ostatnich czasach na korzyść katolickich Ormian, którzy w skutek jej przyrzeczeń przystąpili do wyboru duchownej głowy, liczyć należy szczególnie wydany do Angora Firman, na mocy którego, wyjąwszy niektórych naczelników rodzin, posłanych za szczególnymi rozkazami do Angory, wszystkim innym katolikom tego narodu, dano wolność wrocenia do stolicy.

Podług wiadomości ze Smyrny, uroczystość urodzin N. Cesarza Jmci Austrii obchodził także c. k. Konradmirał Hr. Dandolo, dawszy na swoim admirałskim okręcie ucztę, na którą zaprosił wszystkich Konsulów Mocarstw obcych. Kupcy i poddani austrijscy objadawali dnia tego u c. k. generalnego Konsula P. Questiaux. Rano okręty wojenne dawały zwyczajne salwy.

W dniu 16. Lutego przybył francuzki Wice-Admirał de Rigny na pokładzie okrętu liniowego le Conquerant, w towarzystwie korwety Eglé, do zatoki Smyrny. Na okręcie tym znajduje się także Margr. Valmy, który przez kilka miesięcy sprawował w Grecyi obowiązki dyplomatycznego Ajenta ze strony Francyi.

Część rosyjskiej eskadry opuściła Archipelag i popłynęła do Malty. Admirał Heyden pozostał z dwoma okrętami liniowymi, fregatą i dwoma brygami na morzach Grecyi. Równie odplynęło do Malty kilka okrętów angielskich. — Admirał Malkolm stał w pierwszych dniach Lutego w Nauplii z jednym okrętem liniowym i kilkoma lekkoimi statkami. — Dwa okręty liniowe, które w ostatnich czasach do Grecyi przybyły, bryg Volage i Surprise, przywiezły dla Rządu Greckiego pierwszy 250,000 fr., a drugi 350,000 fr.

Grecyja.

Dziennik *Courrier de Smyrne* z dnia 21. Lutego zawiera artykuł następujący: Spóźnienie się naszej korespondencji z Nauplii było przyczyną, żeśmy dotąd nie umieścili bliższych okoliczności o posłuchaniu, które deputacyja Senatu Greckiego miała u cesars. rosyjsk. Posła P. Ribeaupierre, podczas jego pobytu w Nauplii, gdy jechał do Konstantynopola.

W dniu 9. Stycznia, za oznajmieniem Prezydenta, przyjął P. Ribeaupierre deputacyja Senatu, która się do niego w towarzystwie P. Jakowaki Rizo udała. Ten Sekretarz Stanu był podówczas tłumaczem. P. Ribeaupierre przyjął deputowanych bardzo uprzejmie, sam do nich najprzód przemówił i wezwał ich, aby oznajmili otwarcie

cel swojego poselstwa. Jeden z tych przemówił w sposobie następującym:

„JW. Panie! Stajemy tu na wezwanie Prezydenta, abyśmy JW. Panu nasze i całego narodu, jako onegoż reprezentanci, złożyli uszanowanie, i wynurzyli mu nasze wdzięczność za dobrodziejstwa, jakie Cesarz Jmci Rosyjski raczył na naród rozszerzyć, i za to zaufanie, którym naszego Prezydenta udarzył.“

„Wszyscy jesteśmy z różnych prowincyj Grecyi, które ujęły za broń przeciw tyranii, mianowicie ze Sporadów, Cykladów, Peloponezu i stałego ładu Geceyi. Imieniem całej Grecyi, jako jej organa, ośmielamy się upraszać o dalszą J. C. Mci dla nas życzliwość, i prosimy JW. Pana, iżbyś łaskawie za nami wstawił się do Cesarza Jmci, aby nas raczył w tej krytycznej chwili nieopuszczać, i odrodzenie się nasze przyspieszył dokonaniem dzieła, rozpoczętego za porozumieniem się ze swoimi dostojnymi Sprzymierzeńcami, by nas od jarzma otomańskiego uwolnić. Nakoniec JW. Panie wezwani jesteście polecić Twojej życzliwości imieniem całego narodu następujące trzy punkta:“

„1) Pożyczkę, dla której Prezydent oddawna upraszał Cesarza Jmci o pomoc. 2) Aby Cesarz Jmci raczył się u Dworów Sprzymierzonych wstawić, iżby nasze prawa jako narodu, zachowano i nam naszego Prezydenta Grecyi zostawiono. Nie zaniedbaliśmy podobnego kroku przez poselstwo Senatu do Jego Chrześcijańskiego Mości Króla Francuzkiego, i ośmielamy się tuszyć, że ci dwaj wielcy Monarchowie zaspokoją łaskawie życzenia narodu. 3) Abyś JW. Pan z taką samą życzliwością wstawił się do Cesarza Jmci na korzyść wolnej żeglugi naszej bandery na morzu czarném.“ Tę mowę w greckim języku mianą, przełożył P. Rizo. Jeden z Senatorów, cokolwiek po francuzku mówiący, użalał się, że tłumaczenie nie było wierne.

Pan Ribeaupierre odpowiedział, iż wszystko uczyni, co będzie w jego mocy, aby życzenia narodu spełnione zostały, i że do tego upoważniony jest przez swojego Władzcę; sądzi atoli, iż wielkie będą trudności, aby Porta pozwoliła na wolną żeglugę bandery greckiej na morzu czarném.

Po odjeździe P. Ribeaupierre, w dniu 10tym Stycznia, odplynął Prezydent w dniu 13. wspomnionego miesiąca na statku parnym do Salamis; w południe stanął na kotwicy pod Ambelaki. Wojsko tamże zbuntowane wysłało do niego deputacyja dla powitania go, upominając się razem o dopełnienie przyrzeczenia Prezydenta z dnia 29. Grudnia, t. j. zapłacenia zaległego im żołdu. Po wzajemnych rozprawach, usprawiedliwiniach

się i groźbach, rozkazał Prezydent Jeneralnemu Platnikowi, P. Rhodios, udać się na pokład fregaty rossyjskiej Helena, stojącej w porcie na kottwicy, i wziąć tamże 40,000 twardych talarów, które wraz z 50,000 tal. z kasy Państwa, czynią sześciomiesięczny żółd, do d. 23. Września 1829. Zaraz po tej wypłacie przyrzekł Prezydent zaspokoić ezwartą kwartał, odciągnąćszy żółd miesięczny dla podzielenia między rannych, wszelako pod warunkiem, że wojsko podda się nowemu urzędzeniu, przez któreby rząd został zabezpieczony przeciw wszelkiemu oszukaństwu względem liczby ludzi, mających prawo do żółdu; albowiem żądają go dla 8000 ludzi, podczas gdy Prezydent przekonał się, że tylko 2800 istotnie było pod bronią.

Wojska te nie były bardzo skłonne poddać się temu rozporządzeniu; atoli z jednej strony grożono im, iż jeżeli nie powrócą do porządku w chwili, w której Gabinet mają rozstrzygać ostatecznie los Grecyi, utracą wszelkie prawo do Rumelii, swojej ojczyzny; z drugiej strony dano im do zrozumienia, iż w razie oporu, buntownicy będą uwięzieni i do Syberyi posłani. Ztąd deputowani wojska przystali na projekt i Komisyją z siedmiu Członków, między którymi obadwa bracia Andrzej i Konstanty Metaxa zajmują się nową organizacją, po której zapłacony będzie wojsku jeszcze jeden kwartał, po odciągnięciu miesięcznego żółdu dla podziału między rannych. Dodają jednakże, że Konstantyn Metaxa, który zawsze jest przy Kapitanach greckich, a tylko prawie stu ludzi ma na swoim żółdzie, każe sobie miesięcznie za dwóch set płacić Prezydeutowi. Dla tego nie można się spodziewać po naczelnikach przykładu porządku i zniesienia nadużyć.

Gdy tym sposobem rzecz ukończono, opuścił Prezydent Salamis w dniu 14. Stycznia, przyrzekłszy, że za dni 14 przybędzie dla odebrania nowej przysięgi.

Szarb ma teraz (w dniu 22. Stycznia) 1 mil. 400,000 tureckich piastrow, licząc do tego 180000 fr., które Baron de Rouen niedawno dał ze strony swojego rządu.

Niemcy.

Podług doniesień z Florencyi zjechał tamże Król Bawarski w d. 19. Marca, był na obiedzie u W. Xięcia, a w d. 21. rano udał się w dalszą podróż do Neapolu.

Król pruski tajny radzca medycyny i professor w uniwersytecie w Bonn, Dr. Walther, mianowany został przez Króla Jmci zwyczajnym professorem chirurgii w uniwersytecie Monachyjskim, z tytułem i charakterem rzeczywistego tajnego radzcy. Król Jmc poruczył mu także

wyłączny kierunek kliniki chirurgicznej i chorych na oczy w powszechnym szpitalu Monachyjskim.

Wielka Brytania i Irlandyja.

W dniu 12. Marca było zgromadzenie na placu Heide Penenden. Znajdowało się blisko 5000 ludzi; P. Rice, High Szerif Hrabstwa Kent przewodniczył. Hrabia Stanhope przełożył adres do Króla, wystawiający nędzę kraju, naznaczając onegoż przyczynę wprowadzone nowości (nowy systemat wolnego handlu). Rzekł, iż przeciw reformie parlamentowej niema nic do do zarzucenia; atoli takowa nie obiecuje ludowi rychłej pomocy, a jeżeli czekać będziemy reformy parlamentu, tedy pomoc owa będzie za późną. P. Larein przełożył adres do Króla z prośbą o niezwłoczne ograniczenia w zakładach cywilnych, wojskowych i kościelnych, zniesienie wszystkich *sinecur*, zmniejszenie płacy wszystkich urzędników, i o reformę Parlamentu. Ostatni adres większość głosów przyjęła. — Późem P. Bradley przełożył adresu do Parlamentu, a że w tych nie było wzmianki o własności kościelnej, zatem Major Wajthe wniósł poprawkę, iżby po śmierci terażniejszych Biskupów i Plebanów własność kościelna przypadła na rzecz kraju, i by płaca Biskupa nie przenosiła 3,000 fun. szt., a Rektora 700 fun. sz., mniejszą zaś nie powinna być nad 300 f. szt. Poprawce tej sprzeciwiał się szczególnie Hr. Winchelsea. W końcu została wszelako bardzo nieznaczna większość odrzucona, a adres P. Bradley przyjęty.

Prośba do Króla o reformę Parlamentu jest nową, ponieważ Król z reprezentacją ludu nie ma nic do czynienia, i reforma należy tylko do Izby niższej. Takie samo publicznie zgromadzenie odbyło się w hrabstwie Hertford w d. 13. t. m. Należeli do niego między innymi Lordowie: Salisbury, Verulam i Melbourne, i Członkowie Parlamentowi; Sir J. Sebright, Duncombe i Calverth. Znajdowało się od 5,000 do 6,000 osób; uchwalono różne rezolucyje, tudzież prośby do Parlamentu względem nędzy kraju, podatków i dziesięcin.

Francyja.

Izba handlowa Marsylijska została zawiadomiona, że Francyja jest w dobrém porozumieniu z Egiptem, że żyje w pokoju z Marokko i Tunezem, że atoli obok wojny przeciw Algierowi, stosunki Francyi z Tripolis nie są pewne, od czasu, jak tameczny Konsul w skutek wyrządzonej mu obrazy oddalił się, i banderę francuzką zdjąć rozkazał. Król wysłał niedawno dwie fregaty, które dla bezpieczeństwa handlu francuzkiego krążą przed Tunetem i Tripolis.

Dziennik *Gazette de France* czyni uwagę jako odpowiedź na domysły Dzienników opozycyjnych względem skutków prorogacji Izby, że skutki te będą zupełnie monarchiczne i postępowania Ministerjum tego dowiodą.

Na inżynierów jeografów do wyprawy afrykańskiej przeznaczeni są: Kapitanowie Filhon i Porucznicy: Levret, Olivier i Rozet. Mają oni przedsięwziąć dostrzeżenia jeodetyczne i astronomiczne, potrzebne do prac topograficznych, jakie będą po zdobyciu kraju rozpoczęte. Zapewne korzystać oni będą z tej okoliczności, aby wielki merydyan, który PP. Arago i Biot aż do wyspy Formentera wymierzili, o ile być może aż w głąb Afryki posunąć. Inżynierowie ci zająć się mają także dostrzeżeniami jeognozji, aby o Barbareskach wszystkie rodzaje statystycznych objaśnień zebrać można.

Podczas wyborów nowego Deputowanego zaszytych w d. 22. i 23. w Angers, w miejscu Hr. de la Bourdonnaye mianowanego Paren, obrany został P. Guernon de Ranville, Minister publicznego oświecenia, większością 63 głosów (185 przeciw 122) współzawodnikiem jego był P. Vatismenil, Minister oświecenia publicznego za Ministerstwa P. Martignac). — Dziennik *Gazette de France*, który wiadomość tę udziela, dodaje: Rezultat wyborów nie był dla nikogo wątpliwy. P. Vatismenil upadł tak w Angers, jak w Nantes przeciw P. Dudon. Ten kandydat wybrany dopóki był rojalistą, zanim miał potrzebny wiek, jest teraz od jednego do drugiego kolegijum wodzony. Dotąd nic nie zyskał przy tem, że się swojej wyrzekł religii. Taki los spotka wszystkich odszczepieńców podczas powszechnych wyborów.

Gazeta Francji donosi, że Królestwo Ichmość Obojęd Sycylii dopiero po Świętach wyjadą z Madrytu. W Paryżu staną w końcu Maja. Xiążę Blacas wyjedzie z końcem Kwietnia dla przyjęcia Ich na granicy.

Jenerał Bourmont podług *Dzienn. Gazette de France* wyjedzie w d. 15. Kwietnia dla objęcia dowództwa nad wyprawą przeznaczoną przeciw Algierowi.

W Paryżu mówią, że Xiążę Talleyrand uda się do Szwajcaryi i Włoch.

P. Royer Collard przeniósł się w d. 22. z m. do pałacu Prezydenta Izby Deputowanych.

Narady tajne nad adresem w d. 16. Marca były poprzedzone posiedzeniem publicznem, na którym Baron Mercier zdał sprawę o wyborze P. Dudon z wnioskiem za przyjęciem tegoż Deputowanego, co nastąpiło; a P. Duvergier de Hauranne zarzucał Ministrom przy tej okoliczności oddalenie z urzędu Hrabiego Sesmaisons, które nastąpiło z powodu głosowania jego przy wyborach. Xiążę Polignac odparł czynione Ministrom zarzuty, i przyrzekł dać później Izbie dostateczne w tej mierze wyjaśnienia. — Co do posiedzenia tajnego, narady nad projektem adresu rozpoczęły się zaraz po ukończeniu sessyi publicznej, to jest około godziny zgiej z południa. — Hrabia Alexander Laborde uważał wyprawę do Algieru za niebezpieczną i doradzał, że skoro raz się na nią zgodzono, aby z nią pospieszano. — Po nim wszedł na mównicę Minister marynarki; Wyliczywszy na wstępie wszystkie powody, dla których rząd z zbrojną ręką wystąpić widział się zmuszony, aby zadośćuczynienia żądać do Algieru, zbijał z kolei czynione przeciwko zamierzonej wyprawie zarzuty i dowodził, że wysadzenie wojska na brzegach afrykańskich nie ulega tylu trudnościom, jakie niektórzy w tem upatrują. Doniósł potem Izbie, że na opędzenie kosztów tej wyprawy, żądać będzie rząd przyzwolenia nadzwyczajnego kredytu, który nie będzie tak znaczny, jak to już przez pisma publiczne ogłoszono. Zaprzeczał zarzutom, jakoby do wypowiedzenia tej wojny Ministrowie zasięgałi pierwój przyzwolenia Gabinetu Angielskiego, a w końcu dodał, że honor Francji wymaga wojny z Algierem i że nic zaniedbanem nie będzie, aby ją ukończyć pomyślnie i z zaszczytem.

O godzinie 7mej wieczorem, po przemówieniu się różnych jeszcze Członków za i przeciw adressowi, przyjęto ostatnie 5 paragrafów bez żadnej odmiany, a potem przystąpiono do głosowania, którego skutek wiadomy.

WIDOWISKA we LWOWIE.

Teatr i wszystkie widowiska w tym tygodniu są zamknięte. —

W przyszły Poniedziałek Amatorowie dadzą w kr. miejskim teatrze na korzyść lwowskich Sióstr miłosierdzia zabawę sceniczną i wokalno-instrumentalną, o czem obszerniej donoszą dzisiejsze Rozmaitości.

(Do tego Nru Gazety dołączony jest Nr. 15. ROZMAITOŚCI.)

W przyszły Poniedziałek (Wielkanocny) Gazeta nie wyjdzie.

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; — Drukarnia: Piotra Pillera.